

Asmenybės sutrikimo (rizikos) paauglystėje ir jauno suaugusiojo amžiuje tyrimai: rizikos profilis, raiška, raida ir (ankstyvosios) intervencijos galimybės

Pastaraisiais metais, keičiantis asmenybės sutrikimo diagnostikos modeliui pagrindinėse psichikos sveikatos sutrikimų klasifikacijose iškyla poreikis įvertinti jo tinkamumą nustatyti asmenybės raidos disfunkcijas ir sutrikimą laikotarpiu, kuomet asmenybės sutrikimas formuojasi ir pasireiškia. Lietuvoje jau įgyvendinama tyrimų programa, apimanti paauglystės periodą, o jos rėmuose parengti asmenybės funkcionavimo lygio vertinimui skirti metodai (skalės ir interviu) tinkami ir jauno suaugusio amžiaus asmenims. Lietuvoje šios tematikos praplėtimas leistų įvertinti jaunų žmonių asmenybės sutrikimo raišką, jo rizikos veiksnių daugiasluoksniškumą, sąsają su pasekmėmis įvairiose psichosocialinio funkcionavimo srityse bei suformuoti paketą instrumentų, suderintų su dimensiniu modeliu grindžiama asmenybės sutrikimo diagnostika suaugusiems. Kaip ir paauglystės, taip ir jauno suaugusiojo raidos etapuose tinkamos diagnostikos, prevencijos ir ankstyvosios intervencijos galimybių ir efektyvumo moksliniai tyrinėjimai išlieka esmine užduotimi bendrai, o ypač Lietuvoje, kur asmenybės sutrikimo, taikant TLK-11 asmenybės sutrikimo konceptualizaciją, tematika suauglystės laikotarpiu nėra iki šiol nagrinėta.

Personality disorder (risk) in adolescence and young adulthood: risk profile, detection, developmental course, and possibilities for (early) intervention

In recent years, with changes in the diagnostic model of personality disorders in the main classifications of mental health disorders, there is a need to assess its suitability for identifying personality development dysfunctions and disorders during the period when personality disorders form and manifest themselves. A research program covering adolescence is already being implemented in Lithuania, and the methods (scales and interviews) developed within its framework for assessing the level of personality functioning are also suitable for young adults. Expanding this topic in Lithuania would allow for the assessment of personality disorder manifestations in young people, the multi-layered nature of its risk factors, its connection with consequences in various areas of psychosocial functioning, and to develop a set of instruments compatible with the dimensional model-based diagnosis of personality disorders in adults. As in adolescence, appropriate diagnosis, prevention, and early intervention options and effectiveness remain an essential task in general, and especially in Lithuania, where the topic of personality disorders in adulthood, using the ICD-11 conceptualization of personality disorders, has not yet been studied.